

Broj: _____
Podgorica, _____

CRNOGORSKI KOMITET CIGRE

IZVJEŠTAJ

o radu Upravnog odbora CG KO CIGRE u periodu od 2021. - 2023.

Budva, 10. 05. 2023.

UMJESTO UVODA

Već decenijama jedno od ključnih pitanja savremene civilizacije je budućnost energetske politike. Složenost rješenja koja su u ovim vremenima pred energetičarima, uslovljavaju maksimalnu kolegijalnost, razumijevanje i dogovor. Stoga, nalaženje dobrih rješenja je zadatak svih energetičara, a rješenja je svakim danom sve manje.

U tom cilju Crnogorski komitet Međunarodnog vijeća za velike električne mreže – CG KO CIGRE će u periodu od 09. do 12. maja 2023. godine, u Budvi, jednom od najljepših i najposjećenijih turističkih centara u Crnoj Gori, održati svoje VIII Savjetovanje. Očekuje se učešće više od 200 naučnih i stručnih radnika i poslovnih ljudi iz Crne Gore i zemalja regiona. Cilj nam je da kroz živu riječ učvrstimo i razvijemo razmjenu znanja i informacija među stručnjacima, afirmišemo i podstaknemo stvaranje novog koncepta u energetici, koji će zasigurno, bitno uticati na razvoj sveukupnog društvenog života u zemlji.

Energetski sektor je jedan od rijetkih koji još uvijek ima snage da pokrene intenzivnu privrednu obnovu. Pri tome je nesporno da se motivisanost prije svega mora bazirati na ekonomskim signalima, ali ne samo na njima. Jasna vizija razvojnog koncepta podrazumijeva ofanzivan odnos prema izgradnji novih energetskih infrastrukturnih kapaciteta, kao i prema izgradnji pametne energetske mreže koja posmatra zaštitu životne sredine i energetske efikasnost kao poslovne šanse.

Energetika ne trpi brze promjene. Razvoj energetskog sistema se mora planirati desetljećima unaprijed, a mi živimo u trenutku tranzicije korišćenja fosilnih goriva ka isključivoj upotrebi obnovljivih izvora energije, a koliko brzo - najbolje pokazuju podaci sa svjetskih berzi. Do skora, nezamislivo i bolno, pogotovo za male države poput naše, koje nemaju koncept kako sačuvati energetske sitem od brzopletih, nepopravljivih i često puta politikanstvom obojenih odluka. Depolitizacija sektora bi bila obostrano korisna, i za političare i za energetiku. Ozbiljne investicije u energetici su prespore i previše kompleksne da bi bile politički atraktivne.

Bez obzira na okolnosti, pitanja kojima se bavi CG KO CIGRE ne gube na značaju. Toliko vremena pokušavamo da odgovaramo na pitanja kojih šira društvena zajednica, očigledno, nije svjesna: da li proizvodimo, upravljamo i trošimo energiju na način kako to rade ozbiljna društva? Koje su to metodologije za višestruko međusobno povezivanje prenosnih mreža i kako unaprijediti interakciju sa distributivnim sistemom? Kad i kako dalje sa novim energetskim izvorima?

Kako je dugoročna strategija razvoja energetike negdje usput i zagubljena, tumaranjem u mraku, stručno i kreativno promišljanje energetskog sktora i integralna energetska politika nam je potrebna više nego ikada. Zato vas pozivamo da dođete, da zajedno, potpuno otvoreno, kroz istraživačke, ekspertske i naučne teme, razmijenimo mišljenja, iskustva iz prakse i damo svoj doprinos razvoju naših država. Valjda je došlo vrijeme da ne ćutimo, da krajnje otvoreno iznesemo svoj stav!? Objektivna, inženjerski i stručno opravdan, sa dovoljno razloga i činjenica. Konačno, to se od nas i očekuje. To smo i u obavezi, zar ne?

OSNOVNI PODACI

Crnogorski Komitet CIGRE je osnovan na Skupštini 29. marta 2008. god. Inicijatori osnivanja Crnogorskog Komiteta bili su Elektroprivreda Crne Gore i Elektrotehnički fakultet.

Crnogorski Komitet nastavlja kontinuitet djelovanja svih dotadašnjih aktivnosti crnogorskog dijela Jugoslovenskog komiteta CIGRE od 1951., odnosno 2007. godine, u kojoj je skoncentrisano ogromno znanje i iskustvo.

Crnogorski komitet Međunarodnog vijeća za velike električne mreže CG KO CIGRE održaće svoje 8. Savjetovanje u periodu od 09. do 12. maja 2023. godine u Budvi.

U skladu sa ciljevima CIGRE, 8. Savjetovanje će stručnoj javnosti prezentovati najnovija stručna i naučna znanja i iskustva iz oblasti proizvodnje, prenosa, distribucije i potrošnje električne energije i zaštite životne sredine. Zbog toga očekujemo da će 8. Savjetovanje okupiti značajan broj stručnih i naučnih radnika i poslovnih ljudi iz elektroenergetskih kompanija, industrije, naučno-istraživačkih institucija i fakulteta iz Crne Gore i iz regiona.

ČLANSTVO

CG KO CIGRE trenutno ima 123 registrovanih individualnih i 5 kolektivnih članova. I dalje je karakteristično to da je pitanje uplate članarina i dalje otvoreno. Iako je iznos godišnje članarine više simboličan, pojedini individualni članovi, bez obzira na konstantno upozorenje na izmirenju obaveza, ne smatraju isto kao bitnu stvar. Međutim, veći problem predstavlja totalna nezainteresovanost velikih potrošača i privrednih subjekata, koji i dalje ne pokazuju interesovanje da se uključe u rad Komiteta.

UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor CG KO CIGRE je, osim statutarnih obaveza:

- koordinacije rada studijskih komiteta,
- razrješavanja zajedničke problematike u vezi sa nastupom na stručnim savjetovanjima u zemlji i inostranstvu,
- koordinacije rada na stručnom planu sa drugim stručnim organizacijama,
- usvajanjem godišnjih planova rada i finansijskih planova CG KO CIGRE,

donio niz odluka, usvojio određena opšta normativna akta CG KO CIGRE i unaprijedio svoj budući rad. Između ostalog, u ovom periodu je:

- Izabrani su novi članovi Sekretarijata CG KO CIGRE.
- Izbarani su novi članovi Nadzornog odbora.
- Kompletirana normativna akta su objavljena na zvaničnom sajtu.
- Završene su sve administrativne aktivnosti vezane za fiskalizaciju u skladu sa Zakonom.
- Dodijeljeno je priznanje za životno djelo članovima CG KO CIGRE:
 - Momiru Grboviću,
 - Miodragu Stanišiću.
- Dodijeljene su Plakete zaslužnim članovima u znak zahvalnosti za dugogodišnji neprekidni rad na organizaciji i afirmaciji CG KO CIGRE:
 - Vladanu Raduloviću,
 - Snežani Đurović,
 - Radu Dašiću.

U cilju promovisanja svojih aktivnosti Crnogorski komitet CIGRE je za sve članove formirao nov sadržaj „Publikacije“. U njemu se mogu naći svi referati sa dosadašnjih savjetovanja CG KO CIGRE objavljenih u okviru pojedinih studijskih komiteta, po godinama. Osim toga, navedeni su i naslovi biblioteke CG KO CIGRE, koji se u Sekretarijatu mogu posuditi na korišćenje. Pristup će, u ovoj fazi, biti omogućen svim članovima CG KO CIGRE koji su izmirili obavezu plaćanja članarine zaključno sa 2022. godinom, uz e-mail adresu i password koji korisnici generišu na portalu. UO CG KO CIGRE je održao VI redovnih sjednica.

STUDIJSKI KOMITETI

Postojimo zbog utemeljenja i širenja stručnih znanja. Za komitet je posebno značajno da na Savjetovanju u značajnom broju, oko 40 odsto, učestvuju stručnjaci van Crne Gore, što doprinosi da njihovi mlađi članovi stiču nova znanja i iskustva.

Rad Studijskih komiteta odvijao se u skladu sa njihovim ovlašćenjima i zaduženjima. Afirmisani eksperti iz Studijskih komiteta su bili nosioci stručnih aktivnosti i imali vodeću ulogu u organizovanju skupova, u izboru preferencijalnih tema, organizovanju, vođenju diskusija na skupovima i uspostavljanju saradnje sa komitetima susjednih zemalja.

SEKRETARIJAT

Sekretarijat je u ovom periodu radio na:

- registraciji i ažuriranju postojećih spiskova članova Komiteta,
- pripremi normativnih akata i tipskih formulara,
- pripremi sjednica UO,
- komunikaciji i razmjeni informacija između STK,
- informisanju članstva,
- stalnoj saradnji i razmjeni informacija sa nacionalnim komitetima u Regionu,
- saradnji sa Međunarodnom CIGRE,
- pripremi i organizaciji VIII Savjetovanja.

FINANSIRANJE

Glavni izvor finansiranja aktivnosti Komiteta su kolektivne i individualne članarine, sponzorstva i pokroviteljstva, koja se realizuju kroz Program marketinga savjetovanja i ugovorima o poslovno-tehničkoj saradnji sa energetske subjektima.

Upravni odbor Crnogorskog Komiteta CIGRE je Odlukom br. 11/21 od 01.03.2021. usvojio Terminski plan i Finansijski plan aktivnosti. Isto je potvrđeno i na V redovnoj sjednici Odlukom br. 0-7/23 od 16. 02. 2023. Sa ovim odlukama redovno je bio upoznat Nadzorni odbor CG KO CIGRE koji se jednoglasno izjašnjavao o prihvatanju izvještaja o materijalno-finansijskom poslovanju.

Ukupna novčana sredstva na dan 15.03.2023. god. iznosila su 121.129,53 €.

POSLOVNE PREZENTACIJE

Stručni rad savjetovanja uvijek je popraćen sa poslovnim prezentacijama i tehničkim izlozbama domaćih i inostranih kompanija na kojima su bila prezentovana njihova najnovija dostignuća u oblastima povezanim sa elektroenergetskim sektorom.

Osim poslovne saradnje, naši prijatelji su istovremeno i donatori. Kroz program marketinga i izborom jednog od vidova reprezentativnog učešća, ove kompanije značajno su pomogle organizaciju naših Savjetovanja.

OKRUGLI STOLOVI

U ostvarivanju svojih ciljeva CG Komitet CIGRE naročito razvija razmjenu tehničkih informacija i iskustava i daje inicijative za proučavanje pitanja od interesa za crnogorski elektroenergetski sistem i njegove elemente. Zato su Savjetovanja bila praćena i nezaobilaznim okruglim stolovima i panel prezentacijama.

Medijatori i uvodničari, najjemenitnija imena iz zemlje i okruženja, su se potrudili da akcentat bude na najinteresantnijim pitanjima energetike u datom trenutku. Između ostalih:

- I - Integracija obnovljivih izvora energije u elektroenergetskom sistemu Crne Gore – tehnički izazovi i rješenja
Tema: Fenomen smanjenja snage kratkog spoja i inercije EES-a usljed trenda povećanja upliva proizvodnje obnovljivih izvora električne energije povezanih preko konvertorskih uređaja
- II – Energetske krize – upozorenja i lekcije
- III – Solarna energetika – izazovi, problemi, rješenja

SARADNJA

CG Komitet CIGRE na temeljima zajedničkog interesa i ranije neformalne saradnje, sa Nacionalnim komitetima CIGRE: Austrije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Grčke, Gruzije, Mađarske, Italije, Izraela, Kosova, Sjeverne Makedonije, Rumunije, Slovenije, Ukrajine, Kosova, Češke, Slovačke, Gruzije, Turske i Srbije, djeluje u okviru Regionalnog komiteta CIGRE za Jugoistočnu Europu – SEERC.

U ovom periodu predstavnici CG KO CIGRE su dali značajan doprinos njegovom radu, kroz aktivno učešće na on-line sastancima i konferencijama Administrativnog odbora i Tehničkog komiteta.

Naši predstavnici su aktivno učestvovali na:

- Simpozijumu energetičara „EPCG-NET 2022“ 27.-29.05.2022. u Budvi.
- 3. konferenciji SEERC-a koja je održana u maju 2022. u Beču.
- Simpozijumu energetičara na Zlatiboru od 21-24. 06. 2022.
- Konferenciji CIGRE u Parizu, od 28.08. do 02.09. 2022.
- Konferenciji „Informacione tehnologije 2023“ na Žabljaku.

KONSTATACIJE, KOMENTARI I SMJERNICE RADA

- Usaglasiti i potpisati nove Ugovore o članstvu sa pokroviteljima. Naglašena je potreba da se napravi razlika između članarine i pokroviteljstva, koje su u prethodnom periodu preplitale i rezultirale jednakim obavezama CG KO CIGRE prema institucijama/kompanijama koje su nam uplaćivale različite iznose.
- „Program marketinga“ prilagoditi budućim specifičnim uslovima rada.
- Naći načina za animiranjem novih kolektivnih i individualnih članova.
- Sve tehničko-administrativne sadržaje prilagoditi on-line poslovanju.
- Insistirati na pravovremenim povratnim informacijama upućenim od strane Sekretarijata i Organizacionog odbora.

ZAKLJUČAK

Krajnje je vrijeme da se pristupi stvaranju uslova za intezivan razvoj energetskog sektora u Crnoj Gori, za modernizaciju proizvodnih i prenosnih objekata, za izgradnju novih izvora električne energije, za svrsishodno korišćenje obnovljivih izvora energije, a posebno hidro energije, energije Sunca i energije vjetra.

Cilj je pokazati spremnost naših stručnjaka da odgovore na izazove koji se u ovom trenutku postavljaju pred elektroenergetski sektor.